

Wojną Yom Kippur 6 – 22. 10.1973

„Podstawowe błędy, które Izraelczycy popełnili w czasie wojny Jom Kippur wynikały, paradoksalnie, z ich zwycięstwa w wojnie sześciodniowej. Nigdy w pełni nie doceniono, faktu, że w czasie tamtych walk siły izraelskie zaatakowały nieprzygotowaną, pospiesznie rozmieszczoną armię egipską. Dowódcy izraelscy utwierdzili się w przekonaniu, że do zwycięstwa wystarczy czołgi i lotnictwo i w związku z tym armia rozwijała się w sposób nierównomierny.

Egipcjanie wiedzieli, że w przypadku kolejnej wojny ich problemem będzie zwalczanie czołgów i samolotów oraz spowolnienie izraelskiej mobilizacji rezerw. Rozwiązanie znaleźli w postaci parasola raketowego, zmasowanej broni przeciwpancernej i strategicznego zaskoczenia, które zmusiło przeciwnika do kierowania do walki niewielkich oddziałów miarę ich formowania.”

Chaim Herzog.

Prolog:

Z perspektywy czasu można śmiało postawić tezę, że Wojna Yom Kippur była nieuchronnym następstwem Wojny sześciodniowej. Do jej wybuchu doprowadził, przede wszystkim fakt głębokiego upokorzenia przez Izrael państw Arabskich. Praktycznie z chwilą zakończenia Wojny Sześciodniowej, zaczęły się one, w różnym stopniu, przygotowywać się do kolejnej konfrontacji.

Poniżej przedstawiam chronologię wydarzeń będących prologiem do Wojny Yom Kippur:

- 17.06.1967 – Ministrowie spraw zagranicznych trzynastu państw arabskich proklamowali w Kuwejcie utworzenie wspólnego frontu walki przeciwko izraelskiej agresji.

- 19.06.1967 – Rząd izraelski uzależnia wycofanie wojsk z Synaju od podpisania trwałego pokoju z Egiptem.

- 27.06.1967 – Kneset wydał trzy ustawy: dotyczącą zjednoczenia dwóch części Jerozolimy, zapewnienia przez Izrael ochrony świętych miejsc Żydów, Chrześcijan i Muzułmanów; oraz trzykrotnie powiększono granice miasta. W 30.07.1980 Kneset uchwalił definitywne zjednoczenie Jerozolimy, jako stolicy Izraela, nie spotkało się to jednak z dobrym przyjęciem przez społeczność międzynarodową.

- 19.08 - 1.09.1967 – W czasie Szczytu Państw Arabskich w Chartumie, przywódcy arabscy postanowili odrzucić wszelkie negocjacje pokojowe z Izraelem i przygotować nową wojnę.

- 22.11.1967 – Rezolucja ONZ nr 242, przewidywała ona trwałą i sprawiedliwą pokój, oraz bezpiecznie i uznane granice dla Izraela, który w zamian miał wycofać się z terytoriów okupowanych po 1967. W rezolucji podkreślono niedopuszczalność zdobywania terytoriów drogą podbojów. Egipt i Jordania przyjęły rezolucję, ale Syria i OWP ją odrzuciły. Izrael uważał rezolucję ONZ za punkt wyjścia do negocjacji pokojowych, jednak Arabowie domagali się najpierw zwrotu ziem okupowanych, jako wstępu do wszelkich negocjacji.

- 06.11.1968 – Rozpoczęcie ataków terrorystycznych przez OWP na Izrael. W tym samym roku OWP uchwaliła swój statut, oraz dokument programowy ruchu – Palestyńską Kartę Narodową.

- 9.01.1968 – Utworzona zostaje Organizacja Krajów Arabskich Eksportujących Ropę Naftową (OAPEC).

- 11.1968 – 7.08.1970 – Trwa wojna podjazdowa tocząca się wzdłuż Kanału Sueskiego, prowadzona przez Egipt i Izrael tzw. „Wojna na wyniszczenie/wyczerpanie”. Od 12.1969 pod przewodnictwem ministra spraw zagranicznych USA Williama Rogersa, rozpoczyna się misja pojednawcza w konflikcie palestyńskim tzw. „Plan Rogersa”, zakończona podpisaniem porozumienia o zawieszeniu broni pomiędzy Egiptem, a Izraelem. Jednocześnie Egipt zaczął przesuwac stanowiska przeciwlotniczych rakiet SAM 2 bliżej Kanału, tak, że objęły one swoim zasięgiem 1/3 Półwyspu Synajskiego. Egipt w ten sposób stworzył tzw. parasol ochronny. Izrael z kolei przystąpił do budowy systemu fortyfikacji wzdłuż Kanału – tzw. Linii Bar Lev. Składała się ona z piaskowego wału usypanego na brzegu Kanału Sueskiego, oraz systemu powiązanych ze sobą punktów obserwacyjnych, punktów oporu i zapór inżynieryjnych. Na niektórych odcinkach kanału zainstalowano sprzęt do rozlewania płonącej ropy naftowej. Linia Bar-Leva składają się z dwóch pasów obrony, przy czym pierwszy tworzyło 30 stałych punktów oporu dla plutonów wojska (z czego w czasie wojny obsadzonych było zaledwie 16), drugi zaś 11 umocnionych posterunków dla kompanii. Pomiędzy pasami znajdowały się kompanie czołgów gotowe do natychmiastowego kontrataku w wypadku sforsowania Kanału Sueskiego. Wzgórza Golan z kolei, były chronione przez tzw. Linie Purpurową - system umocnień, składający się m.in. z rowu przeciwczołgowego, wału ziemnego i dwóch linii oporu posiadających kompanijne i plutonowe punkty oporu, oraz okopane czołgi. Linia Purpurowa zawierała także rozmaite przeszkody inżynieryjne - zasieki z drutu kolczastego, pola minowe. Teren na Wzgórzach Golan zdecydowanie sprzyjał obrońcom.

Jednocześnie w całym rejonie w okresie 1967 – 1973 trwał swoisty wyścig zbrojeń, państwa arabskie korzystały szeroko z dostaw sprzętu wojskowego z ZSRR (samoloty, czołgi, transportery opancerzone, systemy rakietowe ziemia - powietrze i ziemia - ziemia). Izrael natomiast w wyniku francuskiego embarga na dostawy broni wszedł w strefę wpływów USA i stamtąd otrzymywał nowoczesne samoloty, czołgi, samobieżne systemy artyleryjskie.

- 28.09.1970 – Na zawał serca umiera prezydent Gamal Abdel Naser, Egipt traci aspiracje do przewodnictwa w świecie arabskim. Jego następcą zostaje Anwar Sadat.

- 09.1970 – „Czarny wrzesień” w Jordanii – wypędzenie OWP.

- 04.02.1971 - Sadat uzależnia zawarcie trwałego pokoju, w rejonie Kanału Sueskiego od wycofania się Izraela z Synaju.

- 09.02.1971 - Izrael odrzuca plan.

- 27.05.1971 - Prezydent Egiptu Anwar Sadat zawiera porozumienie z ZSRR, w którym deklaruje socjalizm jako drogę rozwoju dla Egiptu; w zamian za to ZSRR zaoferowało pomoc gospodarczą i wojskową. Zapewniło to Egiptowi stałe dostawy radzieckiego uzbrojenia, potrzebne w przyszłej wojnie. Poza tym, Sadat zdołał uzyskać wsparcie wielu państw arabskich, nie tylko Syrii i Iraku, ale także Jordanii, Maroka, Tunezji i Arabii Saudyjskiej. Chociaż obiecany przez te państwa wkład w wojnę nie miał wielkiego znaczenia czysto wojskowego, jednak wytworzył korzystną otoczkę polityczną dla wojny, gdyż miała się ona stać wojną wszystkich Arabów.

- Sierpień 1971 – Syria zrywa stosunki dyplomatyczne z Jordanią. W dużej mierze jest to związane z wygnaniem Palestyńczyków z Jordanii. Dopiero 12 września 1973 odbyło się spotkanie przywódców Egiptu, Syrii i Jordanii w Kairze, po którym Jordania wyszła z izolacji politycznej. Król Husajn obiecał, w razie konfliktu, wsparcie dla Syryjczyków, dwiema brygadami pancernymi. Ostatecznie jednak nie był poinformowany szczegółowo o planach wojennych i Jordania w końcowym rozrachunku wystawiła do walk tylko jedną brygadę. Gdyby zaangażowanie Jordanii było większe to sytuacja Izraela była by o wiele trudniejsza.

- 09.1972 – Zamach palestyńskich terrorystów, z organizacji „Czarny wrzesień”, na izraelską drużynę olimpijską w Monachium. Zginęło 11 sportowców.

- 24.10.1972 - Anwar Sadat informuje Egipską Najwyższą Radę Wojenną o przygotowaniach do nadchodzącej wojny.

- 21.01.1973 – Koordynowane są plany na połączoną ofensywę przeciwko Izraelowi. Na kanwie, której w marcu 1973 zostało zawarte porozumienie syryjsko – egipskie.

- 03.05.1973 - Prezydent Syrii Assad, przebywa z wizytą w Moskwie, gdzie uzyskuje porozumienie na nowe masowe wysyłki sowieckiej broni, w tym najbardziej nowoczesny system obrony powietrznej.

- 07.05.1973 - W wyniku wielkich manewrów egipskich wzdłuż Kanału Sueskiego, Izrael ogłosił częściową mobilizację, kosztem strat w gospodarce kraju, spowodowanych przestojami w zakładach pracy, a związanych mobilizacją rezerwistów.

- 06.06.1973 - Minister obrony Syrii Tias, wraz z liczną delegacją wojskową, pojawia się w Kairze, wizyta ma na celu sfinalizowane planów wojny. Kolejne spotkanie miało miejsce w sierpniu 1973. W jej czasie ostatecznie ustalono, że atak nastąpi w dniu 6 października.

- 13.09.1973 – Potyczka samolotów Syrii i Izraela nad Libanem w wyniku, której 13 samolotów syryjskich zostaje zniszczonych. Wykorzystując to zdarzenie, jako pretekst, 24 września, Syria gromadzi duże siły w rejonie Wzgórz Golan.

- 25.09.1973 – Doszło do spotkania króla Husajna i jego premiera Zayda ai – Rifaia z premier Izraela Goldą Meir w czasie, którego Jordańczycy wyraźnie ostrzegli o zbliżającym się ataku. Nie podali jednak szczegółów. Takie działanie ze strony władz Jordanii miało na celu ewentualne zabezpieczenie się przed ewentualnym odwetem ze strony Izraela.

- 26.09.1973 - Icchak Rabin, ambasador Izraela w USA, oświadcza: "Nigdy nie było okresu, w którym kwestia izraelskiego bezpieczeństwa wydaje się być tak dobra jak teraz." Jednocześnie na Wzgórzach Golan rozmieszczona zostaje 7 Brygada Pancerna. Manewr ten zostaje zakończony w dniach 4 - 5.10.1973.

- 28/29.09.1973 – Dwóch terrorystów palestyńskich zatrzymało, na granicy czesko – austriackiej, pociąg wiozący Żydów radzieckich z Moskwy do Wiednia. Jako zakładników wzięli pięciu Żydów i austriackiego urzędnika celnego. W trakcie negocjacji kanclerz Austrii Bruno Kreisky, sam pochodzenia żydowskiego, wysunął propozycję, że zamknie centrum tranzytowe dla imigrantów żydowskich w zamku Schoenau pod Wiedniem. Zakładników zwolniono, a terroryści odjechali wolno. Wydarzenie to całkowicie zaabsorbowało rząd Izraela z Panią Goldą Meir na czele. Odbyła ona wizytę w Wiedniu, próbując namówić kanclerza Kreisky'ego do zmiany decyzji. Do kraju wróciła 3.10.1973 i natychmiast zwołała posiedzenie gabinetu, pod czas niego i następnego (5 października) omawiano

tą sytuację. Informacje wywiadu na temat gromadzenia się wojsk na izraelskich granicach zostały zignorowane.

Do dziś nie jest jasne czy Palestyńczycy należący do mało znanego ugrupowania zwanego Organizacją Partyzantów Palestyńskich Saika, kontrolowanego przez armię syryjską, mieli wprowadzić w błąd i odwrócić uwagę Izraela od wydarzeń na granicach.

6.10.1973 – o godzinie 14.00 (14.05) armie państw arabskich rozpoczynają atak na Izrael. Rozpoczyna się tzw. „Wojna Jom Kippur”, lub nazywana w państwach arabskich „Ramadan War”, ponadto arabowie ogłaszają embargo na dostawy ropy dla zachodu. Embargo usankcjonowane decyzją OAPEK w dniu 17 października 1973 uderzyło nie tylko w kraje zachodu, ale też w kraje afrykańskie, większość z nich zerwała stosunki dyplomatyczne z Izraelem

Wojna:

Po stronie Egiptu i Syrii w wojnie udział wzięły kontyngenty wojskowe państw arabskich. Większość z tych jednostek miała raczej wpływ czysto propagandowy niż militarny, niemniej jednak:

- Irak wystawił 3 Dywizję Pancerną, walczyła na Wzgórzach Golan i pomimo bardzo ciężkich strat uchroniła front Syryjski przed załamaniem. Dodatkowym wsparciem były pododdziały 17 Samodzielnej Brygady Spadochronowej, oraz dwa dywizjony lotnicze – po jednym dla Egiptu i Syrii.

- Jordania wsparła Syrię 40 Brygadą Pancerną.

- Maroko wystawiło Zmechanizowaną Brygadę Ekspedycyjną – jej żołnierzy przerzucono do Syrii radzieckimi statkami, a sprzęt wojskowy wypożyczyła Syria. W Egipcie stacjonowała brygada piechoty (nie wzięła udziału w walce).

- Arabia Saudyjska – wystawiła 20 Brygadę Pancerną.

- W walce wzięły udział też dwie brygady Ruchu Wyzwolenia Palestyny.

- Libia wsparła Egipt dwoma dywizjonami myśliwców, oraz brygadą pancerną (nie wzięła udziału w walce).

- Algieria wystawiła jeden dywizjon myśliwców, oraz brygadę pancerną (nie wzięła udziału w walce).

Ponadto w Egipcie stacjonowały tunezyjski batalion piechoty, oraz sudańska brygada piechoty (obie jednostki nie wzięły udziału w walce).

Jak już zostało to napisane wojna Yom Kippur wybuchła 6 października o godzinie 14.00, tego dnia rozpoczynał się w Dzień Pojednania (Yom Kippur 5743).

Atak zaczął się od skoordynowanego ataku egipsko - syryjskiego przez Kanał Sueski i na Wzgórza Golan. Rozpoczęła się operacja Badr (nazwa związana jest z piątym dniem arabskiego Ramadanu i rocznicą zwycięstwa Mahometa pod Badr). Na Froncie północnym ciężkie walki czołgów trwają nieprzerwanie przez cały dzień i noc. Przewaga syryjska niejednokrotnie osiągała stosunek 12:1. Choć przeciętna przewaga wynosiła w samych czołgach 4:1. Często dochodziło do sytuacji, kiedy to pojedynczy Izraelski Centurion musiał stawić czoła 25-30 syryjskim czołgom i transporterom opancerzonym. Syryjskie lotnictwo atakuje izraelskie pozycje na Wzgórzach Golan, za cenę straty jednego śmigłowca wysadzają desant na górze Hermon.

W tym samym czasie samoloty egipskie w liczbie 240 sztuk bombardują linię Bar Leva, oraz izraelskie lotniska na Synaju takie jak m.in. Refidim. Egipskie bombowce TU 16 uczestniczyły w działaniach na Synaju. W czasie całej wojny Egipt stracił dwie maszyny tego typu. TU 16 uzbrojone były w dwa pociski KSR 2 z głowicą o masie 1 tony. Zniszczyły tego dnia izraelską stację radiolokacyjną w Sharm El Sheikh. Samolot TU 16 wystrzelił też dwie rakiety AS 5 w kierunku Tel Awiwu, jedną zestrzeliły samoloty druga spadła do morza. W wyniku działań morskich (bitwy pod Latakia), Syryjczycy stracili trałowiec, kuter torpedowy i trzy kutry raketowe. Egipt stracił jeden ścigacz torpedowy zatopiony przez lotnictwo.

07 października.

Wojska egipskie po zajęciu celów taktycznych – wdarli się na 15 km w głąb Synaju. Wstrzymują ofensywę i okopują się. Syria po ciężkich walkach ponawia ataki 1-wszą i 3-cią Dywizją Pancerną. Obie silnie atakują w południowych i północnych sektorach. IAF wykonała serię ataków na stanowiska wyrzutni rakiet w Syrii. W tym dniu do walki włączyło się lotnictwo irackie. Nad Wzgórzami Golan doszło do bardzo intensywnych walk powietrznych pomiędzy samolotami walczących stron. Ciężkie walki toczone były też nad Synajem, obie strony próbowały też wspierać swoje wojska na ziemi. Tego dnia Izrael stracił 22 samoloty, z czego 14-16 nad Wzgórzami Golan. Straty te stanowiły około 20% strat w całej wojnie. Na morzu, w wyniku potyczki Egipt stracił trzy kutry raketowe.

8 października.

Izraelski kontratak przeciwko egipskim przyczółkom, przyniósł tylko poważne straty. Głównie od przeciwpancernej broni kierowanej. Do końca dnia Żydzi stracili 180 z 290 czołgów rozmieszczonych w Synaju. Wiele z nich zniszczono przy pomocy pocisków kierowanych 9M14M Malutka (Sagger), oraz ręcznych wyrzutni RPG-7. Izraelski Sztab Generalny podjął decyzję, że najpierw opanuje sytuację na Wzgórzach Golan, a potem "zajmie się" Synajem. Decyzja ta podyktowana była, tym, że Synaj tworzył względnie bezpieczną przestrzeń operacyjną, której nie było na Wzgórzach Golan. Dodatkowym argumentem był fakt wstrzymania ofensywy przez Egipt.

Na Wzgórzach Golan przez cały dzień trwają bardzo ciężkie walki, w tym ataki Syryjskiej Gwardii Republikańskiej wyposażonej w nowoczesne czołgi T62. Pomimo osiągnięcia brzegu Jeziora Galilejskiego, Syryjczycy wstrzymują ofensywę po stracie około 600 czołgów. Dodatkowo Syryjczycy zaskoczeni skalą sukcesu wstrzymali swoje ataki obawiając się, że są wciągani w pułapkę. Ten błąd dał Izraelowi czas na uzupełnienie strat i przejęcie inicjatywy na froncie. IAF nadal atakuje bazy lotnicze w Syrii, a także instalacje radarowe i stanowiska rakiet SAM.

Na Synaju pomimo silnego ognia artylerii p-lot i interwencji izraelskich Migarge III, Egipcjanom udaje się powtórnie zbombardować lotnisko Refidim, w drodze powrotnej jednak 4 Su- 7 zostają zestrzelone przez izraelskie myśliwce.

09 października.

Ariel Sharon nie zgadza się z wstrzymaniem działań na Synaju. Przez cały ten i następne dzień na całym froncie trwają walki w wyniku, których Izraelczycy odkrywają lukę pomiędzy 2, a 3 Armią Egipską. Syryjczycy, w celu złagodzenia presji na Wzgórzach Golan, wymagają od Egiptu wznowienia ofensywy. Jednocześnie przeprowadzają kolejny silny atak na izraelskie pozycje, połączone z desantem komandosów za izraelskie linie. Atak ten z ciężkimi stratami został odparty. Jednak Brygady Baraka i 7 Pancerna są całkowicie zniszczone. Izraelskie siły rezerwowe powoli, ale systematycznie zaczynają napływać na Wzgórze Golan. Izrael powoli zaczyna przejmować inicjatywę strategiczną w tym rejonie.

Tego dnia na terytorium Izraela spada 20 rakiet typu FROG większość z spadło na bazę Ramat Dawid, powodując poważne zniszczenia. Z kolei lotnictwo izraelskie kontynuuje naloty na libańskie i syryjskie stacje radarowe, jednocześnie zbombardowano budynki Syryjskiego Sztabu Generalnego i Sztabu Lotnictwa w Damaszku. Podobnie działania prowadzone były nad Synajem, samoloty izraelskie atakowały wyrzutnie rakiet, stacje radarowe oraz mosty i infrastrukturę komunikacyjną.

W tym dniu ZSRR otwiera most powietrzny z dostawami sprzętu z ZSRR do Egiptu i Syrii, samoloty startują z radzieckich baz na Węgrzech. Most działał do 22 października. Sporo sprzętu dostarczono drogą morską

10 października.

IDF, przy wsparciu lotnictwa wypierają wojska syryjskie za linię Purpurową Linię. IAF atakuje syryjskie bazy lotnicze, oraz cele ekonomiczne, takie jak rafinerie i elektrownie.

Nad Synajem lotnictwo izraelskie ograniczyło intensywność działań, interweniowało tylko w sytuacjach krytycznych. Podobnie postępowało lotnictwo egipskie. Ttego dnia bombowce TU 16 atakowały zgrupowania wojsk izraelskich.

11 października.

Izraelczycy doszli do wniosku, że wycofanie wojsk syryjskich na Purpurowa Linię nie wystarczy do całkowitej neutralizacji zagrożenia. Siłami dwóch dywizji przeszli do ataku i weszli na szosę prowadzącą do Damaszku. Lotnictwo izraelskie skupiło się na wspieraniu wojsk lądowych, dopiero po osiągnięciu przewagi Izraelczycy zaatakowali takie cele jak syryjskie bazy lotnicze i wyrzutnie SAM. Syryjczycy ograniczyli się do działań defensywnych.

Nad Synajem obie walczące strony bombardowały stanowiska swoich wojsk. Nocą z 10 na 11 października izraelska marynarka wojenna zaatakowała syryjskie porty. W wyniku walk zostały zatopione jeden z kuter torpedowy. Rakietami zostały trafione też neutralne statki – grecki „Tsimentaros” i japoński „Yamashiru Maru”.

12 października.

Lotnictwo izraelskie kontynuuje naloty na syryjskie lotniska, oraz stanowiska wyrzutni rakiet. Lotnictwo syryjskie podjęło próbę ataku na wojska izraelskie, pomimo zadania poważnych strat nie powstrzymało ono marszu na Damaszek.

Lotnictwo obu stron nad Synajem skupiało się głównie na atakach na pozycje wojsk lądowych. Tej nocy izraelska marynarka wojenna ponowiła ataki na syryjskie porty. W wyniku walk zatopiony został radziecki transportowiec „Illia Miecznikow”. Prezydent Nixon nakazuje US Air Force, aby rozpocząć masową akcję, transportu powietrznego, broni do Izraela pod kryptonimem "Operation Nickel Grass". Przez cały czas konfliktu amerykańskie samoloty zwiadowcze U2R prowadziły rozpoznanie nad półwyspem Synajskim.

13 października.

Tego dnia Jordania przystępuje do wojny. Z misją pokojową wyrusza na bliski wschód sekretarz stanu USA Henry Kissinger. Jego plan zostaje wstępnie przyjęty przez Izrael. Prezydent Sadat odrzuca go w całości. IDF kontynuuje ofensywę w Syrii. Samoloty irackie i syryjskie podejmują próbę wspierania swoich wojsk. Izrael atakuje syryjskie lotniska, oraz wspierają swoje wojska.

Podobne działania, tzn. wspieranie własnych wojsk lądowych trwały nad Synajem. W nocy izraelska marynarka wojenna atakowała instalacje naftowe pod Latakią oraz bazę Damietta.

14 października.

W odpowiedzi na radziecki most powietrzny USA uruchamia swój, od tego dnia na lotnisku Lod zaczęły lądować amerykańskie transportowce z pomocą wojskową. Europejscy sojusznicy USA odmówili udostępnienia swoich lotnisk. Dopiero Portugalia udostępniła bazę Lajes na Azorach. Baza ta miała kluczowe znaczenie dla amerykańskiego mostu powietrznego dla Izraela. Na Synaju po przetrzuceniu na przyczółki nad kanałem 500 czołgów, o godzinie 6.30 Egipt ruszył do ataku. Już w trakcie pierwszych walk stracił 250 maszyn. Wielka bitwa pancerna (po stronie Izraela było 430 czołgów) zakończyła się około godziny 15-tej zwycięstwem IDF. Była to największa bitwa pancerna od czasów bitwy na Łuku Kurskim w 1943 roku. W tym dniu lotnictwo egipskie i IAF brało intensywny udział w wspieraniu swoich wojsk lądowych, jednocześnie dochodziło do licznych pojedynków lotniczych. Wieczorem rząd w Jerozolimie rząd dał zgodę Arielowi Szaronowi na forsowanie Kanału.

Wobec walk nad Synajem działania lotnicze nad Wzgórzami Golan osłabły. W tym dniu stolica Syrii Damaszek po raz pierwszy znalazła się w zasięgu izraelskiej artylerii. Pomimo tego lotnictwo izraelskie zbombardowało międzynarodowy port lotniczy w Damaszku. W nocy izraelska marynarka wojenna ostrzelała most w Rummanach.

15 października.

W rejonie tzw. Chińskiej Farmy doszło do najbardziej brutalnych walk w tej wojnie.

W nocy z 15 na 16 Izraelczycy sforsowali Kanał Sueski i uchwycili przyczółek. W tym dniu lotnictwo izraelskie atakowało arabskie wojska lądowe, oraz atakowały cele strategiczne na terenie Syrii i Egiptu.

16 i 17 października.

Rano 2 armia Egipska próbuje atakiem z północy zlikwidować izraelski wyłom. Wobec problemów ze sprzętem desantowym w „Afryce” znajdowało się na przyczółku około 2 tys. Żołnierzy i 30 czołgów. Władze Egiptu zajęte wizytą w Kairze premiera ZSRR Alekseja Kosygina zlekceważyły ten niewielki desant. Aleksiej Kosygin przyjechał do Kairu z propozycją planu zawieszenia broni. Od tego momentu rozpoczyna się silna mediacja dyplomatyczna nad różnymi propozycjami podpisania rozejmu. W nocy z 16 na 17 października izraelskie kutry zaatakowały Port Said, w wyniku walki Egipcjanie stracili ścigacz torpedowy i dwa trałowce. W ciągu dalszych nocy marynarka izraelska kontynuowała ataki na wybrzeża Syrii i Egiptu.

W nocy z 17 na 18 października wojska izraelskie położyły pierwszy most pontonowy przez Kanał, parę godzin później powstały kolejne dwa. Od tej pory masy sprzętu izraelskiego zaczęły przesuwać się na północ wzdłuż Suez, niszcząc po drodze przede wszystkim stanowiska rakiet p-lot. Jednocześnie manewr ten zagroził egipskiej 3 armii, która stacjonowała na przyczółku na Synaju. Lotnictwo Izraela podobnie jak w dniach poprzednich atakowało cele strategiczne takie jak syryjski port Tartus, zakłady naprawcze Harsacie, mosty, oraz pozycje wojsk syryjskich. Na Synaju skupiono się głównie na atakowaniu stanowisk wojsk egipskich oraz stanowisk systemów przeciwlotniczych.

18 października.

Wojska izraelskie znajdowały się już o 40 kilometrów od stolicy Syrii Damaszku. Zaczął się ostrzał artyleryjski tamtejszego lotniska. Zaniepokojone ZSRR powiadomiło Waszyngton, że nie może bezzwrotnie patrzeć na „kryminalne” zapędy Izraela i dlatego dwie brygady spadochronowe stoją w gotowości do interwencji w Syrii. Reakcja USA była elastyczna. Amerykańska VI Flota na Morzu Śródziemnym została postawiona w stan gotowości, jednocześnie Stany Zjednoczone zaczęły wywierać dyplomatyczne naciski na rząd Goldy Meir. Izrael postanowił nie ryzykować i usłuchał tych wezwań. Ostatecznie wojska IDF nie zajęły Damaszku.

Tego dnia na froncie syryjskim nie przeprowadzono żadnych bombardowań.

Inaczej było nad Synajem. Izrael bardzo intensywnie zaatakował stanowiska wyrzutni rakiet SAM, spotkało się to z silną reakcją lotnictwa egipskiego. Wg niektórych źródeł tego dnia część egipskich Migów była pilotowana przez pilotów Korei Północnej.

19 października.

Na Egipskim brzegu operują już 3 izraelskich dywizje pancerne. Wojska Izraelskie powoli, ale systematycznie rozszerzają przyczółek na północy podchodzą pod miasto Ismaille, jednak działania czołgów, są spowalniane przez trudne warunki terenowe.

Lotnictwo izraelskie zbombardowało jordańska 40 Brygadę Pancerną.

Nad Synajem Izrael atakował stacje SAM, doszło też do walk lotniczych. Tego dnia lotnictwo izraelskie nie straciło żadnego samolotu.

20 października.

Henry Kissinger wylądował w Moskwie, gdzie na Kremlu po kilku godzinach uzgodniono warunki zawieszenia broni. 21 Października prezydent Nixon w przyjaznym, aczkolwiek stanowczym liście do Goldy Meir, sugerował, że Izrael powinien zgodzić się na zawieszenie broni, jednocześnie otrzymał gwarancję dostaw broni. ZSRR w podobny sposób zaczęło wywierać nacisk na Prezydenta Sadata, dając gwarancję użycia swoich wojsk.

W tym dniu lotnictwo izraelskie kontynuowało wspieranie wojsk naziemnych przy słabym przeciwdziałaniu ze strony Egiptu.

21 października.

Izraelskie siły na zachodnim brzegu Kanału Sueskiego kontynuują ataki w kierunku południowym, co doprowadza do okrążenia egipskiej Trzeciej Armii. Ofensywa na północ słabnie w obliczu twardniejącego egipskiego oporu.

W dniach 20 – 22 października Izrael odzyskał kontrolę nad Górą Hermon. Wywiązała się zacięta bitwa lotnicza pomiędzy Izraelem, a Syrią.

W Egipcie lotnictwo izraelskie rozpoczęło ataki na jego infrastrukturę, taką jak rurociągi wodne i drogi. W nocy z 21 na 22 października doszło do ostatniej potyczki na Morzu Śródziemnym, izraelskie okręty zatopiły dwa duże egipskie kutry rybackie pełniące służbę patrolową.

Wojna na Morzu Czerwonym ograniczyła się do walk lekkich jednostek pływających powiązanych z wypadami komandosów.

22 października.

Po raz pierwszy od 9 października zwołana została Rada Bezpieczeństwa, która przyjęła rezolucję nr 338 wedle, której zawieszenie broni miało nastąpić w ciągu 12 godzin (czyli od godziny 18.50 czasu lokalnego). 23 października Izrael, Egipt, Jordania akceptują postanowienia rezolucji. Niezadowolony jest sztab izraelski, który obawia się, że nie zdąży rozbić do końca egipskiej obrony. Choć i tak linie zaopatrzenia 3 Armii zostały już w większości przerwane. W przed północą z 22 na 23 ignorując postanowienia rezolucji Egipcjanie podejmują próbę kontr ataku na pozycje izraelskie. Natomiast Izrael podejmuje próbę zajęcia miasta Suez.

Tego dnia walki lotnicze toczyły się głównie w rejonie Góry Hermon, w Egipcie w dalszym ciągu bombardowana była infrastruktura komunikacyjna, składy paliwa, czynne stanowiska SAM.

23 października.

W tym dniu lotnictwo izraelskie wznowiło ofensywę strategiczną przeciwko Syrii.

Nad Synajem atakowało pozycje wojsk egipskich. Przeciwdziałanie ze strony arabskiej było ograniczone. Izrael nie poniósł żadnych strat.

24 października.

Postanowienia rezolucji akceptuje również Syria. Irak i Libia odrzuciły ją w całości.

Wojska egipskie zagrożone odcięciem od portu Tewfik i zatoki Sueskiej zmuszone zostały do zawieszenia broni. Trwają bardzo intensywne działania dyplomatyczne. ZSRR dąży do uchronienia 3 Armii przed kompletnym zniszczeniem, jednocześnie USA zarządza alarm bojowy i w rejon Morza Śródziemnego kieruje znaczne siły lotnicze. 82 Dywizja Spadochronowa w bazie w Karolinie zostaje postawiona w stan najwyższej gotowości. Działania te są pilnie obserwowane przez radziecki wywiad, w związku z tym Leonid Breżniew nakazuje swojej dyplomacji głosowanie za amerykańską wersją formuły sił pokojowych ONZ. W skład kontyngentu weszli żołnierze Austrii, Finlandii i Szwecji.

26 października.

Egipska 3 armia, która od 21 października pozostawała bez dostaw zaopatrzenia podejmuje desperacką próbę wydostania się z okrążenia. Po trzech godzinach walk, egipski szturm załamał się. W wyniku zabiegów dyplomatycznych pierwszy konwój z zaopatrzeniem do okrążonych wojsk dociera 28 października.

W czasie całych walk straty egipskie wyniosły 255 samolotów i 55 śmigłowców.

Syria traci 20 Su-7.

Izrael stracił 114 samolotów.

Izrael stracił (w zależności od źródeł) 2365 – 2687 zabitych, w tym 606 oficerów - w tym jeden generał - major, 25 pułkowników i 80 majorów i od 3 tys. do 6,4tys. rannych.

Straty Egipskie wyniosły 7,7 tys. do 12 tys. zabitych i 35 tys rannych.

Straty Syryjskie wyniosły odpowiednio 3100 zabitych i 6000 rannych.

W sumie Arabowie stracili 2400 czołgów, 442 - 450 samolotów i helikopterów, oraz 19 okrętów i 30 małych statków patrolowych.

Izrael stracił 840 czołgów, jednak większość z nich Izrael po konflikcie naprawił.

Po wojnie:

W grudniu 1973 wielkie mocarstwa zwołały w Genewie konferencję pokojową w wyniku której, między styczniem, a kwietniem 1974, podpisano układy o rozdzieleniu wojsk. Izraelczycy wycofali się z Afryki na odległość 40 km w głąb Synaju, dzięki czemu Egipt mógł otworzyć wody Kanału Sueskiego dla żeglugi. Na pograniczu izraelsko - syryjskim przywrócono stan z lata 1967 roku. Na granicy rozmieszczono wojska ONZ. Izrael formalnie zaanektował wzgórze Golan 14 grudnia 1981. W wyniku społecznych rozruchów, żądających wskazania winnych zaniedbań, które doprowadziły do wojny, w kwietniu 1974 został opublikowany raport obciążający pewnych przywódców wojskowych. Zostali oni potem karnie przeniesieni lub sami dobrowolnie odeszli na emeryturę. Raport spowodował kryzys w rządzącej Partii Pracy, która zdołała jednak utrzymać się przy władzy po wyborach w grudniu 1973. Jednak w kwietniu 1974 rząd Goldy Meir podał się do dymisji. Jej następcą został Icchak Rabin.

Od czerwca 1977 pod przewodnictwem prezydenta USA Jimmiego Cartera prowadzono rozmowy pomiędzy Egiptem, a Izraelem w wyniku, których 20 Listopada w Knesecie w Jerozolimie prezydent Egiptu Anwar as – Sadat, podczas przemówienia, uznał państwo Izrael i zaproponował mu pokój. Wizyta ta doprowadziła do porozumień podpisanych w Camp David w dniu 17 września 1978 i potem do porozumień Waszyngtońskich z 26 marca 1979. Zgodnie, z którymi podpisano traktat pokojowy pomiędzy Izraelem, a Egiptem. 25 Kwietnia 1982 Izrael wycofał się z Synaju, i uzyskał prawo do swobodnej żeglugi Kanałem i w cieśninie Tiran. Oba państwa otworzyły swoje ambasady, przywrócono ruch turystyczny.

W reakcji na te wydarzenia świat arabski zerwał stosunki dyplomatyczne z Egiptem. Siedzibę Ligi Państw Arabskich przeniesiono z Kairu do Tunisu z równoczesnym zawieszeniem w prawach członkowskich Egiptu. Palestyńczycy zaczęli atakować niektóre cele w Egipcie. Syria przejęła kontrolę nad wszystkimi ugrupowaniami palestyńskimi w Libanie trwał kolejny rok wojny pomiędzy Muzułmanami i chrześcijanami.

Wojna Dnia Pojednania zakończyła pewien etap w historii Izraela.

Koniec ten symbolizowała śmierć, wieloletniego przywódcy i twórcy państwa Izrael, 87 letniego Dawida Ben Guriona, Zmarł on 1 grudnia 1973.

„Cichy”

Literatura:

1. S. Dustan „The Yom Kippur War 1973 (1/2)”; Osprey Publishing 2003; tom 118 i 126
2. Ch. Herzog „Wojna Jom Kippur”; Bellona; Warszawa 2000.
3. G. Forty „Ilustrowana Encyklopedia Czołgów całego świata”; Bellona; Warszawa 2008.
4. J. Grzegorzewski TBiU 192 „Samolot bombowy Tu – 16”; Bellona i Agencja wydawnicza CB; Warszawa 2000
5. S. Tunbridge „Centurion in action”; Squadron/Signac publications nr 2013; 1976
6. S. J. Alga “The M47 & M48 Patton Tanks”; Osprey Vanguard 1982; tom 29
7. J. Baffin “The Israeli Army in the Middle East Wars 1948 – 73”; Osprey Publishing 1982; Men-at - arms tom 127
8. „Nowa Technika Wojskowa” nr 3/2000; nr 2/97
9. Ł. Mamert Nadolski „Wojna Yom Kippur”; Aj Press; 2008
10. A. Chojnowski, J. Tomaszewski „Izrael”; Trio; Warszawa 2001
11. D. Bensimon, E. Errera „Żydzi i Arabowie, historia współczesnego Izraela”; Cyklady; Warszawa 2000
12. S. Aloni „Arab – Israeli air wars 1947 – 1982”; Osprey Publishing; 2001
13. D. Cohn-Sherbok, D. El-Alami „Konflikt palestyński – izraelski”; PIW; Warszawa 2002.
14. „Wojna Jom Kippur”; Jakub Palowski <http://www.militarium.net/viewart.php?aid=550>
15. http://pl.wikipedia.org/wiki/Wojna_Jom_Kippur
16. „Wojna Sześćdniowa 1967” „Cichy”; <http://strefacichego.pl/opowiadania/63.pdf>